

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

W Państwa ręce oddajemy 4 numer kwartalnika „Prawo Nowych Technologii”. Jest to wydanie szczególne, bowiem poświęcone zostało w całości prawnym aspektom dotyczącym metawersum.

Orędzie o Stanie Unii za 2022 r. wygłoszone przez Przewodniczącą Ursulę van der Leyen w dniu 14.9.2022 r.¹ jako jedno z kluczowych zadań wskazuje podjęcie w 2023 r. przez instytucje unijne szeregu inicjatyw związanych z wirtualnymi światami, w tym metawersum. Rozwijający się na naszych oczach obszar wirtualnych światów, występujących czy to w postaci pre-metawersum, czy docelowo metawersum, stał się również przedmiotem zainteresowania nauki prawa. Istniejące już obecnie obok siebie niepołączone metawersy czy też w przyszłości być może bardziej uniwersalne, pojedyncze metawersum niewątpliwie będą mogły mieć przemożny wpływ na wiele aspektów funkcjonowania człowieka, w tym aspekty społeczne, kulturalne i ekonomiczne. W tym kontekście, metawersum stanowi źródło wielu pytań natury prawnej: czy aktualne uregulowania prawne są w ogóle gotowe na powstanie i funkcjonowanie metawersum, czy należy chronić użytkowników światów wirtualnych, komu powinny przysługiwać prawa do różnych aspektów tych światów, a także jakie są granice tych praw itp.? Odpowiedzi m.in. na powyższe pytania poszukiwano podczas ostatniej konferencji „Metawersum i prawo – nowe wyzwania prawne”, zorganizowanej w dniu 5.10.2022 r. pod patronatem Wydawnictwa C.H.Beck oraz Stowarzyszenia Prawa Nowych Technologii. Pokłosiem powyższej konferencji jest również niniejsze monograficzne wydanie kwartalnika „Prawo Nowych Technologii”.

W artykule zatytułowanym „Metawersum: krótka charakterystyka rzeczywistości, która (może) nadejdzie”, **Damian Flisak** zwraca uwagę na nieprzystawalność prawa własności intelektualnej – w postaci, w jakiej system tego prawa jest nam znany – do nowej rzeczywistości, jaką jest metawersum. Autor wyróżnia oraz poddaje wnikliwej refleksji z perspektywy prawa m.in. takie cechy wirtualnych światów, jak ich bezgraniczność, przestrzeń rywalizacji użytkowników, czy elastyczność, gdzie metawersum stanowi w istocie „cyfrową masę plastyczną”, poddając się nieustannemu kształtowaniu.

Czy metawersum jest warte uwagi? **Katarzyna Grzybczyk** w artykule „Metaverse – wiele hałasu o nic?” stawia pytania o charakterze rudymetarnym dla oceny metawersum z perspektywy prawa. Autorka zwraca uwagę, że wiele rozwiązań, koncepcji i doświadczeń, z którymi stykamy się w metawersum nie jest nowych i pojawiło się już dawno w grach RPG. W wielu analizach prawnych metawersum bywa też różnie rozumiane, np. jako „rzeczywistość wirtualna” (VR), „rzeczywistość rozszerzana” (AR), „rzeczywistość mieszana” (MR), czy kombinacja tych rzeczywistości. Są to odmienne technologie, które wymagają skonkretyzowanego podejścia w odniesieniu do rozwiązań i funkcji danego metawersum. Na ile metawersum w rzeczywistości może zrewolucjonizować nasze dotychczasowe życie, a na ile tylko stanowi jedynie obietnicę takiej rewolucji? Czy rozwój metawersum to nasza rzeczywistość, czy póki co – to melodia przyszłości?

W artykule „Źródła wirtualnych światów. Metawersum jako rezultat inspiracji, opracowania czy przejęcia?”, Autorzy – **Aleksandra Auleytner** i **Marcin Jan Stępień** – podejmują problematykę tworzenia wirtualnych światów i ich elementów z perspektywy regulacji prawa autorskiego. Czy efekty tej kreacji zawsze ograniczają się do powielania elementów rzeczywistego świata? Znaczący zakres swobody twórców wirtualnych światów prowadzi do wniosków, że wielopłaszczyznowość procesu powstawania metawersum będzie aktywizować znaczną część regulacji prawa autorskiego. Świat metawersum jako wytwór człowieka, nie musi ograniczać się do kopiowania realnego świata, a może tworzyć zupełnie nową rzeczywistość, z perspektywy prawa autorskiego – stanowić przejaw *creatio ex nihilo*.

Autorzy kolejnego artykułu – **Maciej Kubiak** i **Franciszek Dąbrowa** – poruszają problematykę metawersum również na tle przepisów prawa autorskiego. W „Metawersum a prawo autorskie – wybrane zagadnienia prawne” rozważania odnoszą się m.in. do tego, czym jest metawersum w świetle prawa autorskiego, jak regulaminy wirtualnych światów mogą wpływać na sytuację prawną użytkowników jako potencjalnych twórców, czy jak postrzegać dzieła stworzone w wirtualnym świecie? Całość tych rozważań prowadzi do interesujących wniosków, jak również pytań o znaczeniu podstawowym. Czy regulacja prawa autorskiego nadąża za rozwojem metawersum, czy konieczna jest zmiana paradygmatów tego prawa?

¹ SPEECH/22/5493.

SPNT

Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii

Partnerem merytorycznym Kwartalnika jest Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii, które zrzesza prawników największych polskich i zagranicznych kancelarii, specjalizujących się w prawie nowych technologii. Celem działania Stowarzyszenia jest upowszechnianie wiedzy na temat regulacji prawnych oraz standardów w zakresie prawa nowych technologii, a także wspieranie działań dostosowujących w tym zakresie polskie prawo do prawa europejskiego i prawa międzynarodowego.

O wpływie metawersum na regulację prawną dotyczącą znaków towarowych możemy przeczytać w artykule autorstwa *Anny Sokołowskiej-Ławniczak*. W „Znaki towarowe w Metaversie” Autorka odnosi się do tak istotnych zagadnień jak to, czy zarejestrowany na realne towary lub usługi znak będzie skutecznie chronił podmiot uprawniony w wirtualnej rzeczywistości. Porusza problematykę istnienia podróbek „rzeczywistych” towarów lub usług w metawersum. Dokonuje ustaleń, czy dotychczasowa praktyka stosowania regulacji znaków towarowych względem realnych towarów oraz usług będzie mogła mieć przełożenie na dobra wirtualne.

Ewa Kurowska-Tober i *Piotr Czulak* poddają rozważaniom ważką kwestię dotyczącą wpływu technologii metawersum na regulację ochrony danych osobowych. W artykule zatytułowanym „Metaverse a ochrona danych osobowych - problemy prawne, ryzyka i możliwe podejścia” Autorzy zwracają uwagę, że ceną jaką uczestnicy wirtualnych światów mogą ponosić za użytkowanie tych technologii, są ich dane osobowe. Pozyskiwane przez producentów i operatorów w procesie wykorzystywania metawersum dane użytkowników, a związane z takimi elementami wirtualnych światów jak np. awatary, następnie mogą być wykorzystywane do tworzenia precyzyjnych profili użytkowników. W efekcie wciąż rozwijająca się rzeczywistość metawersum stanowi wyzwanie także dla regulacji prawnej dotyczącej danych osobowych.

W artykule „Prawo prywatne w metawersum” *Dominik Gabor* odnosi się do zagadnień dotyczących aspektów prawa prywatnego w wirtualnym świecie, w tym ustalania prawa właściwego oraz jurysdykcji. Autor m.in. omawia zagadnienia prawa prywatnego obowiązującego w kontekście korzystania z platform pre-metawersum w aspekcie umów z użytkownikami, jak również kwestie dotyczące jurysdykcji właściwej dla sporów w tym przedmiocie.

Artykułem wieńczącym niniejszy numer kwartalnika „Prawo Nowych Technologii” jest „Metaverse and Online Sexual Exploitation and Sexual Abuse of Children - a new challenge for today's global society?”. W swoim artykule *Katarzyna Staciwa* zwraca uwagę na „ciemną” stronę rzeczywistości metawersum. Metawersum może stać się areną dla działań bezprawnych, w tym narzędziem, za pomocą którego mogą być podejmowane działania zmierzające do seksualnego wykorzystywania dzieci. Na podstawie wnikliwej analizy wybranych przypadków, Autorka wskazuje jakie aspekty należy brać pod uwagę przy tworzeniu wirtualnej rzeczywistości tak, aby była ona przestrzenią bezpieczną dla wszystkich użytkowników, w tym również tych najmłodszych.

Całość artykułów, składających się na niniejszy numer kwartalnika „Prawo Nowych Technologii”, stanowi niezwykle ciekawy w polskiej literaturze prawniczej głos w dyskusji na temat metawersum. Jednocześnie różnorodność poruszanych w artykułach zagadnień bardzo wzbogaca dotychczasową dyskusję nad wpływem powstania i funkcjonowania pre-metawersów i docelowo metawersum na rozwój prawa.

Serdecznie zapraszam do lektury!

r.pr. dr Aleksandra Auleytner

100 istotnych pojęć i instytucji normatywnych

ksiegarnia.beck.pl

Zadzwoń: 81 46 13 300

E-mail: kontakt@beck.pl

